

دیوش علطم نآ زا امش هک تسین یتبثا تیعقاو کی ! دهه یم تیعقوم

امش کردم [9] ی هژبًا ءزج دوش یم امش ندید و نامه مه نآ ریریغت و نامه امش ندید هکلب

نیعلا نم رصبلا جورخک

ءایشالا جرخى امک ال « : دنیامرف یم «دلوی مل و دلی مل» حیضوت رد (ع) ادهشلادیس ترضح
ترضح یلوق تازجعم زا نیا تفگ دوش یم [10] نیعلا نم رصبلاک اهزکارم نم هفیطللا
تسه.

هک تسایانعم نیرت قیقد نیا . دیآ یم نوریب مشچ زا هک رصب : دیوگب یسک تسایانعم
رون ندیبات و ندرک زاب مشچ فرص دنیب یم یسک یتقو هک دوش یم رت نشور زور هب زور شیایاوز
تروص یساکعنا کی غامد دعب . دور یم غامد هب هیکبش زا ، دباتب دیاب رون . تسین هیکبش هب
دوجو رصبم فرط هب یا هلایس لاسرا امتح ندید نیا رد . دریگ یم تروص ندید تقو نآ . [11] دهه یم
، دینک ناشهاگن هک نیمه ، جازم و حور و تفاظل تلح هب هک دنتسه دازون یاه هچب مه شدهاش . دراد
یم هجوتم ، دینک یم هاگن هک ار فیطل دارفا ای . دراذگ یم ریثات وا رد امش ندید ! دنوش یم رادیب
هن ، دش لاسرا یزیچ ینعی . هاگآدوخان یتح ای هاگآ دوخ . دنک یم ناشهاگن دراد رفن کی هک دنوش
هکلب تسین هدنریگ طقف مشچ هک تسایدیج ثحب کی نیا . امشاب هدرک تفایرد طقف هکنیا
جاوما دوخزا رادار لثم هک شافخ لثم . تسایمه هدنریگ ، تسایهدننسرف نوچ . تسایمه هدننسرف
دینک یم تفایرد و دنک یم لاسرا

«عاعش» هیرطن

[12]

ب ، تیؤر هک دناهوب لئاق یاهدع هک دناهروآ ییاهزیچ کی سالک رد : دندومرفیم مه هداز نسح یاقآ ج
! دنا هتفگ ار اهنیا هک دناهوب ءاملع اهنیا بخ . [13] تسایمشچ زا عاعش جورخ ه
!؟ یمینیبیم ، دش کیرات یتقو هک دندیمهف یم ن هزادنا نیا

دندوب هدرک انعم دب ار یضایر یملع قیقد فرح نیا . دیآ یم رد مشچ زا عاعش
.. دنتسه رصب زا عاعش جورخ هب لئاق مه یاهدع و دنتسه عابطنان هب لئاق یاهدع دنتفگیم
دنتفگ یم ن ار نیا اهنآ هکیلاحرد ! دندزیم ار طلغ فرح نیا
یضایر میسرت ار تیؤر طورخم دنتساوخیم یتقو . دنتفگیم ار تیؤر لیلحت دنتشاد اهنآ هکلب
تسه مه تسرد و دنادیم حیضوت روج نیا ناشیا . [14] مشچ زا طورخم سآر جورخ دنتفگیم ، دینک

[1] ۳۵۴ ص ؛ صنلا ؛ لوقعلا فحت [1]

تسایهدش هدافا و نایب ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۱۸ خیرات رد ق هروس ریسفت هسلج رد ، بلاطم نیا [2]

نب دمحا انثدح لاق یریمحلا رفعج نب هللا دبعا انثدح لاق لکوتملا نب یسوم نب دمحم انثدح [3] نافر ع هللا دبعا وبأ لاق لاق معفری انباحصأ ضعب نع بوبحم نب نسحلا نع یسعی نب دمحم وحرلا وقرملا و مدلا معئابط و ناکراً عبراً و معئاد عبراً و معئابط عبراً افرعی نأ سفن یرملا رانلا و رونلا ناکراً و ملعل و طفحلا و مهفلا و نطفلا لقلعلا نم و لقلعلا عبراً همئاعد و مغلبللا معط دجو و حورلاب کرحت و عماج و رانلاب برش و لکأ و رونلاب لقع و عمس و رصبأء املا و حورلا و (۱۰۸ ص؛ 1 ج؛ عئارشلا لعل) هتروص سیسات اذهفء املا معطلا و قوذلا

سرد هسلج رد رضاح ناتسود زا یکی لاوس [4]

یورین هب مهده نع نرق رد رمسم ستنارف یناملآ رتکد طسوت هک دوب یمان یناویح سیطانغم [5] تارثا دناوت یم وری نیا هک دوب دقتعم وا . دش هداد تاناویح طسوت هدش لامعا یئرمان یعیبط هناریگیپ ، دوخ تارظن یملع تخانش هب یبایتسد یارب وا . دشاب هتشاد افش هلمج زا یکیزی دشن قفوم اما درک شالت

دوحد یارب . دش جای مهذون نرق ات و درک بزج هدحتم تالایا و اپورا رد ار یرایسب ناوریپ هیرطن نیا هاجنپ یدوحد ات و ، دوب یکشزپ رد مهم صصخت کی نیا ، ۱۷۷۹ لاس رد نآ زاغآ زا لاس جنپ و داتفه هزورما . دش هتسون 1925 و 1766 یاه لاس نیب هنیمز نیا رد باتک اهدص . تشاد ریثأت رگید لاس . تشا هدش شومارف لمارک روط هب ابی رقت

تیلعاف . دوش یم ماجنا اهروشک یخرب رد نیزگیاج ببط زا یعون ناونع هب زونه یناویح سیطانغم . دنوش یم هتخانش یکشزپ ملع زا یسخب ناونع هب سیطانغم یاه

لایس ، دش بوضنم مهذوناش ییول طسوت هک هسنارف یتنطلس نویسیم کی 1784 لاس رد سانگی-فزوژ ، دنک داجیا یملع دهوش اب ار نآ دنک یعیسات درک هعلاطم ار رمسم سیطانغم [عبنم دنمزاین] . ویسوج ود و یردنآ ، نراوال دتیدوم ، لایاک ، هینوساوپ ، هیزاووال ناوتنآ ، نیتویگ

دنتسه نامرد اعقاو دنکیم اعدا رمسم هک ییاههجلع ام هک درک تقفاوم نویسیم هک یلاح رد لایس دوحو رب لاد یکردم چیه هک دیسر هجیتن نیا هب نینچمه نویسیم ، [عبنم دنمزاین] یشان یرگناتالراش قیروط زا ای اههژوس تالیخت زا ای نآ تارثأت و درادن دوحو و سیطانغم [عبنم دنمزاین] . دوشیم

مزیتونپیه و مسیرمسم

یتنطلس نویسیم کی جیاتن لابند هب هک دوب رمسم نوتنآ ستنارف نادرگاش زا یکی ایراف هبآ . درک یفرعم سیراپ هب ار یقرش مزیتونپیه ایراف هب ، مهذون نرق لیواو رد . داد همادا رمسم راک هب هندنکروحسم یاههدیدپ دیلوت یارب یصاخ یورین چیه» دنک تبات ات داد ماجنا ییاهشیمزآ ایراف ، رگید ترابع هب . «دراد رارق هژوس دوخ نورد رد هندنکنییعت تلعه کلب ، تسین مزال هسلخ دننام . درک یم لمع نیقلت تردق اب افرض

هب دیرب زمیج حاج هچنآ یارب تسایشالت ، دریگ یم همشچرس مسیرمسم نیرمت زا مزیتونپیه یور ربأمیقتمسم ار دوخ مزیتونپیه یاهشور دیرب . دنک یم فیصوت "یقطنم مسیرونسم" ناونع لامعا دنیارف نیا درکراک یگنوگچ یارب ار یرتیقطنم حیضوت اما ، درک راوتسا مسیرمسم نیرمت دش یفرعم و عادبا دیرب طسوت «مزیتونپیه» حالطصا . درک

یناویح سیطانغم نیرمت و یتایح عام

دهد یم حیضوت اری تایح عیام دروم رد رمسم هیرطن 1791 لاس رد ندنل هیرشن کی

لاغشا اراضف مامت هک تساهت فریذپ اری لایس هدام یناهج لصا ای مونلپ کی نردم هفسلف»
لایس هدام نیا، دن تسه ذفانم زا راشرس، ناهج رد تکرح لاج رد ماسجا مامت هک ینیان آزا و؛ دنک یم
دبای یم نایرج یکی رد و درگ یم زاب ولج و بقع هب و دنک یم فرعم اه یگدیرب نایم زا اری دوخ
دنک یم داجیا اری اهدیدپ، ابرنه آدن نام، دوش یم رداص یرگید هب نآ زا هک ینیان اری طسوت مسج
ریاس دن نام و تساهت لیکشش حور و اوه، شت آزا لایس نیا، میمان یم ینیان اری سیطان غم اری نآ هک
اهن دب هک ینیان اشالت هنوگچ هک دینک روصت تساهت ناسآ ینیان اری اب، دسر یم لداعت هب تالایس
شبی یزیچ عقاو رد هک، دننکی یم دیلوت ینیان اری هتسی رت کلا، دنهدیم ماحنا رگی دکی هب تبسن
یرگید هب تبسن یری تیشی تکرح اهن آزا یکی هک، دوش یم داجیا مسج ود نیب هک تسین یرثا زا
لقتنم یرگید هب اری نآ تکرح، دراد اری رادقم یری تیشی هک یم مسج دنکی ماتبث هک اهدیدپ؛ دراد
یریبارب نیا سپس و دوش لیدبت مسج ود نیب لداعت تلح هب تکرح هلیسو هک ینیان اری، دنکی یم
»دنکی یم دیلوت ینیان اری هتسی رت کلا، تکرح

رد نوسریپ ناهج راتساری و طسوت هدش رشتنم یاه همان زا یا هعومجم سانشان هدنسیون هتفگ هب
غارفتسا زا، دنک داجیا اری تارثا زا یا هدرتسگ فیط دناوت یم ینیان اری سیطان غم، 1790 لاس
ندب هب یجنشش کوش داجیا («نارح» یا اقل) نامرد زا فده، دوش یم هدیمان «نارح» هچن آت هتفرگ
نیا، نیا رب هوالع، دش یم یرامی ب ثعاب هک دوب لاروموه متسیس رد دوجوم یاهدانسنا عفر یارب
هک یمزیتون پیه تلح، لوا؛ درک داجیا رثا ود «نارح» هک درک اعدا ینیان اری سیطان غم سانشان یماح
جالتصا هب، مود و «تسین وگخساپ یدوجوم رگید اما، دریگی یم رایتخا رد اری دوخ ساسجا» رامی ب نآ رد
نیا رب داقتعا، دنیب ایشا قیروط زا دهد یم هزاجا هدش مزیتون پیه هژوس هب هک «عنام نودب دید»
ریاس اری دوخ رد اری یرامی ب تلح و دنیب اری دوخ ندب دناوت یم ینیان اری طیارش رد رامی ب هک دوب
دبای نارامی ب

نیا هب 1784 لاس رد Marques of Puységur طسوت روتکی و مان هب ینیان اری درم یاسآ هزجم یافش
زکرام آرهاظ، دش هدافتسا نآ زا تیا ماح یارب یکردم ناونع هب و دش هداد تبسن «نارح» نامرد
دش یم هتفگ، دوب هدش مزیتون پیه روتکی و هک یلاح رد و دنک مزیتون پیه اری روتکی و تسناوت
دهد صیخشش اری دوخ یرامی ب و دنک تبحص حضاو روط هب تسناوت یم هک

کی تانام رصع رد یعامتجا کش

رضاح رصع رد تفرشیپ

دش رشتنم نآ جیاتن و دش ماحنا متسیب نرق رد تان اویح سیطان غم دروم رد هدنکارپ تاقیقحت
تیا س)، تشون ۱۹۷۶ و 1961 یاه لاس نیب عوضوم نیا اب طبترم هلاقم هس B. Grad، لاثم یارب
(ایدپ یکی و)

رمسم ناوتن آستنارف

سیطان غم فورعم هیرطن فشاک (Franz Anton Mesmer: **یسیلگنا** هب) رمسم ناوتن آستنارف
یلو، دناسر نایاپ هب **بط** هتشر رد اری دوخ تالیصحت و دش **دلوت مشیرتا** رد ۱۷۳۴ لاس رد **ینیان اری**
ضارما هجلاعم تهج هزات هار فشک یارب هعالطم فرص اری دوخ تاقوا دزادرب تبابط هب هکنیا یاج هب
زا یو، دهد رارق هدافتسا دروم یحور یاه یرامی ب زا یرایسب نامرد یارب اری **مزیتون پیه** دش قفوم و دومن
کیح هب **مشیرتا تموکح**، تفرگ رارق هجوت دروم رایسب هک درک هدافتسا نامرد یارب زین ابرنه آ
هسنارف هب رمسم و درک موکحم نطو کرت هب **یزاب هدبعش** و **یرگوداج** مریج هب اری رمسم نیفلح

ه ب س فن ه ب نیقلت و مزیتونپیه رد وا تردق ،دروآ تسدهب یتیقفوم و ترهش مه اجنآ رد و تفر دومنیم اوادم ار اهنآ نیقلت هلیسو ه ب و درکیم باوخ ار نارامی ب هسلج کی رد هک دوب یدح و نیلکنارف نیماجن ب ،درک بوضنم و ایهاعدا یسررب یارب ار یتنطلس یتئییه مهذزنانش یئول اهنآ یاه یسررب حیاتن ،دندوب تئییه نیاضعا زا مه (دیج یمیش راذگناینب) هیزاووال ناوتنآ و تفر نیب زا رسم رابتعا ،تسا نیقلت تردق لیلد ه ب اهنآ رسم ستنارف یتیقفوم داد نانشن ،تسگ زاب شیرتا ه ب

ردپ ار وا دیورف وا گرم زا سپ لاس دص تسرد هک دزین سرح یسک تشذگرد ۱۸۱۵ رد هک یتقو (یکی و تیاس)دناوخب (مزیلاناکیسپ) مدقشپی نیئتسخن و دیج یکشزپناور و یسانشناور (ایدپ)

ه ب لسوت نودب هک دراد دوجو ناسنا ندب رد یزومرم یورین هک دندوب هتفایرد میدق زا نادنمشناد و «سیطانغم یورین» ار نآ مان اهدعب هک دراذگب رثا رگید ماسجا ای و دارفا رد دنات یم یداع لئاسو نابز ه ب یمالسا مولع همجرت ماگنه ه ب ایوگ و تسا «سیطانغم» نامه هک «مسیتی نام» ای دندیمان تسا هداد تروص رییغت لکش نی ه ب ینیتال

رایسب یضعب رد اهتنم ،دشاب هتشاد دوجو دارفا همه رد دیاش (سیطانغم هلیاس) زومرم هوق نیای زین نیرمت هلیسوب هک ،دشاب یم دنمورین هداعلا قوف رگید یضعب رد هک یلاح رد ،تسا فیعض درک رتدنمورین و داد شرورپ ار نآ ناوت یم

،صوصخم هلیاس نیای هلیسوب اهنآ هک دننک یم لقن - رام هلمج زا - تاناویح زا یضعب هرابرد یتح رد مینک دیدرت تاناویح رد وورین نیای دوجو دروم رد رگا و ،دنراد یم زاب تکرح زا ار دوخ راکش ای نانمشد ،تسین دیدرت لباق ناسنا دروم

یپ نآ ه ب اهدنه و اهرصم و اهدنادلک ،دوب هدش فشک نیمز قرشم رد یئورین نینچ دوجو زاغآ رد رخاوا رد «رمسم» مان ه ب یشیرطا کشرپ کی هکنیا ات تشادن یمومع لکش نادنچ اما ،دندوب هدرب ناسنا دوجو رد :تفگ و درک حرطم یملع فشک کی ناوئع ه ب ار نآ (1775 لاس رد) یدالیم 18 نرق ،درک هدافتسا نآ زا نارامی ب زا یضعب نامرد یارب ناوت یم هک دراد دوجو یصوصخم لایس یورین

نینعلطم ای و دراوریغ دارفا تالمح موجه دروم ،دنک یم یدیدج فشک سک ره هک لومعم قباطم هتبالا ار وا یضعب یتح داتفا هار ه ب «رمسم» نوماریپ تاضارتعا زا ینافوط زور نآ رد ،ددرگ یم عقاو دوسح تسد ه ب زیواتسد و دز نماد تالمح نیای ه ب زین رسم یاهیزاورپ دنلب هتبالا ،دندناوخ هناوید داد نافلاخ

د سیطانغم باوخ زا ینخس اجنیا ات اما ،داد همادا ار دوخ راک و دمآ هسنارف ه ب شیرطا زا رچان ه ب و رسم نادرگاش زا یکی «روگسیوپ» هکنیا ات ،دوب سیطانغم هلیاس زا ثحب اهنآ ،دوبن نایم ه ب و درک یم هدافتسا دوخ ندب زومرم یورین نیای زا نارامی ب نامرد یارب و دش انشآ داتسا شور ه ب ،تخاس یم هناور رامی ب ندب ه ب ار صوصخم سیطانغم جاوما نیای حالطصا

ورف باوخ ه ب وا دید بجمت تیاهن اب ناهگان دوب ییاتسور کی نامرد لوغشم هک یمآگنه زور کی !زیخر ب دز ادص ار وا ،دنک رادیب ار یو تساوخ و دش هچاپتسد و شحوتم تخس نایح نیای وا ،تفر !زیخر ب

و تساخرب اج زا دوب باوخ رد زونه هک یلاح رد رامی ب ،دش وربور یرتبیجع هنحص اب عقوم نیای رد !درک نتفر هار ه ب عورش

داتسریا! تسریاب: تفگ تشحو و بجعت اب وا

رایسب قرف یلومعم یاهباوخ اب هک هتفر ورف باوخ هب هیبش یلاح رد رامیب هک دیمهف مک مک دهدیم ماجنا دوش هداد روتسد وا هب هچ ره و دوشیم ار هدننک باوخ یاص لاج نیارد وا، دراد

یسیطانغم باوخ عوضوم بیترت نیاهب و دنادرگرب یداغ لاج هب و رادیب ار وا، دوب روط ره هرخالاب ناوتیم (یسیطانغم هلایس) مسیتینام قیرط زا هک دیدرگ مولعم و دش فشک طیحم نآ رد لقالل، تفای تسد (یسیطانغم باوخ) مسیتونپیه هب

اب مأوت، نشور همین هطقن کی هب ینالوط یاههآگن هک دش راکشآ هنیمز نیارد تاقیقحت همادا اب یگدامآ هک یدارفا ندرک باوخ یارب، روبزم هلایس زا هدافتسا همیمض هب، یپرد یپ یاهنیقلت درب ورف یسیطانغم باوخ هب ار دارفا ناوتیم لماع هس نیاب و تسایفاک دنراد

نیادادیم ناشن هک تشگ راکشآ باوخ نیازا یاهیتفگش نامز ره و، تفای همادا اهشیامزآ دراد رایسب قرف یعیبط یاهباوخ اب باوخ

«لومعم» میمصت و دارا ینیشنناج تسناوتیم (هدننک باوخ) «لماع» هک دوب اجنیا مهم هلیسم و نوچ نودب هدب وا هب یروتسد ره و، دوش وا دارا میلست ینعم مامت هب لومعم و، ددرگ (هدنور باوخ) دهد ماجنا - یئانثتسا دراوم رد زج - ارچ

هللمج زا

1- درد ساسحا نیرتمک هک یروطب دنک سح یب ار وا ندب یپرد یپ یاهنیقلت اب دناتیم لماع - دشاب هتشان

رد نونکامه و تسایرادرب هرهب دروم یشویهب یوراد یاج هب یکشزپ رد زورماًاصوصخم راک نیایشویهب یوراد یاج هب یسیطانغم یاهباوخ زا هدافتسا نوماریپ ناوارف یاهثحب یکشزپ تالجم یب یوراد زا نآ رثا هک دندقتعم یعمج و هتفرگ دوخ هب یلمع هبنج اهروشک زا یاهراپ رد و، دوشیم تسارتمک نآ ضراوع و رتهب یشویه

2- و، تسایریجنز ینادنز کی ای و رکشل هدنامرف کی وائالثم هک دنک نیقلت وا هب دناتیم لماع - تاکرح و ادص نت نامه اب و، دریگیم دوخ هب رکشل هدنامرف کی هفایق لوا تروص رد هلصافالب وا زانشنکاو ینادنز ریسای کی دننام تسرد مود تروص رد و، دیوگیم نخس رکشل هدنامرف کی صوصخم! دهدیم ناشن دوخ

باوخ یاههنحص زا یکی رطان و دهاش اهترفاسم زا یکی رد دابآ مرخ ناتسرهش رد هدنراگن، مدوب تفرگ ماجنا ناتسود زا رگیذ یضعب داهنشپ هب ناتسود زا یکی لزنم رد هک یسیطانغم

روطب داد روتسد دوب یبدؤم ناوج هک «لومعم» هب هکنآ زا سپ تسایمترحم درم هک هدننک باوخیم هدیمان نداد ساپ اهنآحالطصا رد هک، دوخ تسد صوصخم تاکرح اب، دشکب زارد نیمز یورزاب قاط هک ررکم یاهنیقلت و وا مشچ رد موادم هاگن اب و، داتسرف وا ندب هب ار یسیطانغم هلایس، دوش قاتا هک یلاح رد نآ دننام ای «تفر یهاوخ باوخ هب دوز هب» و «یورب باوخ هب تسایکیذرن نال» ، ددوب هنحص نیارطان لضاف دارفا زا رفن هدزناپ دودح رد یعمج و، دوب هدمآ رد کیرات همین تروصب، درک باوخ ار لومعم

هک درک نیقلت وا هب دعب، دومن عطق شدوخ زاج سک همه زا ار وا طابترا، نیقلت هلیسوب سپس، دش دهاوخ کشخ بوچ دننام شنذب

یور زا و تفرگ ار وا رس رفن کی و ،لومعم یاپ رفن کی هک یروطب دش نینچ هک تشذگن یزیچ یالاب هبل یور ار وا ندرگ و یلدنص کی یتشپ یالاب هبل یور ار وا یاپ تشپ و دندرک دنلب نیمز هبل یور وا یاپ و ندرگ هکنی یارباهتنم ،دندراذگ دنتشاد رارق مه زا یا هلصاف رد هک رگید یلدنص دنداد رارق نارضاح زا یئابع مادک ره ریز دوشن تحاران یلدنص یاه

یماگنه یتح و دوب هتفرگ رارق یلدنص ود نی یور کشخ بوچ هعطق کی دننامه ،لومعم هکنی بلج یلدنص یور زا هکنی نودب درک یم تکرح رنف دننام تسرد وا رمک دندروآ یم راشف وا مکش یور هک دوش جک ای و دتفیب نیمز هب

نودب ،دندراذگ زاب یداع لاج هب ار وا ندب یتانیقلت اب «لماع» و دندراذگ نیمز یور هب ار وا سپس دوش رادیب باوخ زا هکنی

عقوم نی رد دنکن درد ساسح هک یروطب درک سح یب ار وا ندب ررکم یاه نیقلت اب رگید راب ناشن دوخ زا یلمعلا سکع هنوگ چیه و اما ،دراذگ و تسرد یور ار راگیس شتآ و دز شتآ ار یراگیس یم شزوس ساسح یمک مدوخ تسرد یور تشاد یم راهطا ،دومن شرادیب باوخ زا هک یقوم اهنت ،دادن مکن

یئانشآ هک یئاهنابز یتح دهد یم فلتخم یاهنابز هب نتفگ نخس روتسرد لومعم هب یهاگ لماع 3- !تساهتشادن آاب

یناگدنز هب ار وا و دروآ یم و دای هب هدرک شومارف هشیمه یارب لومعم هک ار یتارطاخ ،لماع یهاگ 4- نینس تالاح دننامه ییاهلمعلا سکع تالاح نی مامت رد هکنی بلج ،دتسرف یم دوخ هتشدگ !دهد یم ناشن دوخ زا هتشدگ

وگزاب ار دوخ تادهاشم و دنک ترفاسم یتسرد رود طاقن هب هک دهد یم روتسرد و هب لماع یهاگ 5- (1).دیام

ام دوجو رد یرگید یورین ،نآ تالاعفنا و لعف و ام یزغم یاهلولس زا ریغ هک دهد یم ناشن همه اهنی یاهورین زا رتالاب نآ تیلعاف و تردق و دراد رایسب قرف میسانش یم هک یدام یاهورین اب هک تساه دهد یم ناشن دوخ زا یراثآ و اه هدیپ و ،تساه دش هتخاننش زورما شناد و ملع هلیسوب هک تساه یدام .تساه توافقتم میتسه انشآ نآ اب و هدی هدام ناهج رد هچنآ اب هک

،تورپ ،ةفرعلا راد ،دیرف دمحم ،یدجو ،نیرشعلا نرقلا فراعمالا ةرئاد :الاب تاعوضوم رد ام كرادم) یب ،رایرهش ،یکشرونا :مجرتم ،نویرامالف لیماگ ،گرم رارسا ؛296 ص ،9 ج ،موس :پاچ ،یدالیم 1971 ،نارهت ،رافص رشن ،هللا حبذ ،یروصنم :مجرتم ،گنیلرتم سیروم ،گرم زا سپ یایند ؛34 ص ،ات 1417 ،هراق ،نیمالا راد ،یلاغ میهارب لیبن ،یسیطانغمالا میونتلا ؛76 ص ،مود :پاچ ،یسمش 1376 ،یسمش 1376 ،مق ،رورس ،رصان ،یزاریش مراکم ،گرم زا سپ ناهج و داعم).تساه 32 ص ،لوا :پاچ ،یرمق (203 ص ،مشش :پاچ

تالاحلا كلت ضحذن نأ ،ةللعلأ أدبم يف اهیل انیهتنا یئلح ئاتنلا عوض یلع عیطتسن [6] .تاذلاب ةللعلأ أدبم دض یلاتلابو ،ةیمتحلل نوناق دض ءایزیفورکیملا يف تئش یئلح ةدیذللا ةللعلأ هیلع دكؤت یذل یمتحلل طبضللا ن :لائقلا هاجتالا ةیزللا ءایزیفلل يف دجو دق دلوت اهتاذ بابسألانأ حیحصلل نم نوکی دق .ءایزیفورکیملا یوتسم يف حصی ال ،اهنیئاوقو

بابسأل ريثأت أو ،ةدّرحم لنيعل ايزي ف وأ ،ةيسردم ل ايزي فل اوتسم يف اهسفن جئاتنل اعيطتسن شحب ،امتح ةدحاو ةلّصحم ل ايهتنني نأ نم هلّذب ال ،ةدحاو ةيصخش فورظ يف ةلعا فل نكلو ...ةيعي بطل طئارشلاو بابسأل ةسارد ببسب اهتّيمتحو جئاتنل ةعيبط نم دّكأتن نأ .يّرذلا ملعلا يلعل ةلّعل ائدابم قّبطن نأ انلواح اذ ا نولل اذه ريغ يلعل ودبي عيشلّك

ةيّمك ةقيقد ةروصب سيقن نأ انيلعل ليحتسم ل نمّ نأ يئ ايزي فل ملعلا (غرب نزي اه) نلعل ك لذل و ةطبترم ل ةجومل يف هعضوم - هنيعل تقولا يف - دّحن نأ ،طيسب ميسجّ اه موقوي يتل ةكرحل هعضوم سايقم ناك امّلكف .(يغوربود سيول) اهب يدان يتل ةبجومل اكي ناك يم ل بسحب ،هب ميسجّ ل ةعرس ليدعت يف ةّمث نمو ،ةكرحل ةيّمك ليدعت يف الّماع سايقم ل اذه ناك ،اقيقد اهب وّبنتل نكمي ال ةروصب

ةيئ ايزي فل عئاقولاف .[6]دّحم ريغ ميسجّ ل هعضوم حبصاً ،اقيقد ةكرحل ةيّمك سايقم ناك امّلكو امه مو .سايقل لباق ريغ ابارطضا اهيف لخدي نأ نودب اهسايق عاطتسي ال ،يّرذلا لاجم ل يف عئاقول ك لتل يعوضوم ل عاقول نع رثكأ اندعتبا ،ةيملعل سيي ايقم ل قيقدت يف انقّمعت

يتل ةيملعل ةادأل نع ايزي فوركيمل يف طحالمل ايشل ل صرف نكمي ال ةن أ :كلذ ينعمو ني فل تخم ني طحالمّ نأ ذل ؛هسفن طحالمل نع هل صرف نكمي ال امك ،هسردل ملعلا اهلمعتسي ةركف تاشن انه نمو .ةفل تخم سيي اقم يل ل نولصي فوس ،دحاو هعضوم يلعل ةدحاو ةادأ نولمعي اهيلعل تراس يتل ةيساسأل دعاقول او ،ةيلّعل ادبم ةقلطم ةفصب ضقانت يتل ةيملتحو الّل وأ ،(بايترا ل اقالع) يّمسّي امب ةيملتحو ةيلّعل ل ادبتسرا ل الواحم ترجو .كلذ لبق ايزي فل مولعلاك - ةيعي بطل مولعل نأ يلعل اّرصم ،(غرب نزي اه) اهب يدان يتل (لامتحال ني ناوق) نأ لب ،طيسب لارصنعل ل ايل رظنت امنيح اّني قيا وّبنت اّبنت نأ عيطتست ال - ةيناسن ايل ،انتفسلف ،ردصل ادي هشل مامال هعوسوم).تالامتحال نمّ الّامتحا غوصت نأ وه هعيطتست امّلك (ص ۳۴۴-۳۴۵)

ياهازبا بلغا .دوشيم هتفگ هدهاشم دروم هديدپ رب هدهاشم لمع ريثأت هب رگهدهاشم رثا [7] يارب ،دراذگيم ريثأت دننكيم يريگهزادنا هك يزيچ رب هتساوخان ناشراک ماجنا يارب يريگهزادنا ماگنه الومعم ،دوشيم هدافتسا وردوخ **ريات** راشف يريگهزادنا يارب هك **يحنسراشف** هنومن ريثأت نأ لخاد راشف رب نياربانب و دوشيم نأ لخاد ياه زا يمك رادقم جورخ بجوم يريگهزادنا .دوشيم هديد **كيزيف** زا يفل تخم ياههزوج رد رثا نيا .دراذگيم

هب ار رگهدهاشم رثا رتهب يريگهزادنا نونف و اهرازبا زا هدافتسا اب ناوتيم دراوم رتشي ب رد كي هدهاشم دراد راكورس زير راي سب ايشا اب هك **موت ناوك كيناكم** رد دوجو نيا اب .دناسر لقادح دروم هناماس زا يشخب دياب ار رگهدهاشم نياربانب و تسين نكمم نأ رب يراذگريثأت نودب هناماس درك صرف هعلاطم

.دوشيم هتفرگ هابتشا **تيعطق مدع لصا** اب رگهدهاشم رثا يهاگ

كيناكم ياهريسفت هب هك تسرا زيگناربهشقانم هليّسم كي **يموت ناوك كيناكم** رد يريگهزادنا كي هك يتروص رد هك تسرا هدش هديد **نونز يموت ناوك رثا** رد هنومن ناونع هب .ددرگيم رب **يموت ناوك** هب يهجو تي ب تروص رد اما هديم نخر نأ رد يريغيغت دوش هتفرگ رظن ريز هتسو يپ يمت ناوك تلاح هب .دييارگ دهاوخ لاوز هب نأ

يىم تارىز تارز نىپسا اب ار ونز رثا ، يلبق ياه شىمازآ! درك زىرف صاخ تلاح كى رد ار يموت ناوك تكرح يعقاو ياضف رد يموت ناوك يونز رثا ي هدهاشم نىتسخن ، شىمازآ نيا اما ، دندوب هدرك تباث (!درك دنه اوخن تكرح امش هاگن نودب اه متا! دش دىأت ونز رثا هلاقم ، كول پىد تىاس). تىسا يمتا

ينوتوىن كىزىف يانبم رب ناهج هب تبسن ام هاگدىد ؛ **موت ناوك كىزىف** دلوت زا لبق ات [8] لبق ناهج دوت عم و لئاق كىنك و ينىشام تىهام كى ناهج يارب هاگدىد نيا . دوت راوتسا دلوتاب . درادن ناهج درك لمع رد يريثات چيه ناسنا دوجو مدع اى دوجو هك يدح ات تىسا ينىب شىپ ناهج هك دندش فشك روآ تفگش نانچنآ يىاهزىچ متا نورد يىند هب ملع دورو اب و موت ناوك كىزىف ار دوخ ياج ناهج راو نىشام تىهام . درك رىيغت شدوخ هب تبسن و يتسه هب تبسن ناسنا ينىب داد وگخساپ آلماك لاج نىع رد و ينىب شىپ لبق رىغ ، هاگآ ، هدنز يملع هب

نودب تىسا دقت عم هك يروطب دناد يم ناهج ياهت يعقاو رب دراو ار ناسنا يهاگآ و نهذ موت ناوك كىزىف زا رتمهم و . دنتشاد يم ن دوجو ، دنوش يم هدهاشم هك هنوگ نيا هدام يىند ينعى اهت يعقاو ناسنا دوجو . تىسا رادروخرب ياهزى و تىمها زا ناهج يعقاو رب يراذگ رىثات رد ناسنا يهاگآ حطس شقن همه

ناهج همادا ات تىسا زىمآ رحس ينىمزررس هب شرتشيب **متا** نورد ناهج موت ناوك كىزىف هاگن زا قطنم و دوش يم دادملق يداع ياهزىچ هباثم هب زىمآ زار ياهورىن نآ رد هك بىج ع يىورم لق . يعىبب رگا هك دوت نيا موت ناوك ياه نادك كىزىف زىگنا تىرىح تايفشك زا يكى . درادن ياج نآ رد هدام يىند ، اه هكت نآ هك دىسر يم يىاج هب مچنارس ، دىنك مىسقت كچوك ياه هكت هب ار هدام امش ابلاغ ام آلثم . دوت دنه اوخن يدام عىش ياهىگژىو يواج رگىد هرىغ و **اهنوتورپ** ، **اهنورتكلا** رايىسب تقىقح زا رادنپ نيا يلو ، مىرادنپ يم شىخچ لاج رد كچوك يوگ كى هباثم هب ار نورتكلا يلو ، تىسا مچسنم كچوك هرد كى يىوگ هك دنك يم لمع نانچ هاگ نورتكلا هچرگ . تىسا رود هتفگ نيا روصت و كرد . تىسىن يدعب چيه دجاو اب يرقن نورتكلا هك دنه هتفاىرد اهنادك كىزىف هچنانچ لاج نيا اب تىسا دعب دجاو يىناسنا دوجو حطس رد يىزىچره نوچ تىسا لكشم ام بلبغا يارب يىاشا لثم نورتكلا كى نوچ . دىناوت يم ن زگره دىرىگب هزادنا ار نورتكلا كى ضرع دىه اوخب . تىسىن مىسانش يم هك يىرگىد يىلوم عم

دومن جوم تىروس هب مه و هرد تىروس هب مه تىسا رداق نورتكلا هك دوت نيا اهنادك كىزىف رگىد فشك ححفص يوس هب ار يىنورتكلا رگا . تىسا روهشم هرد - جوم يىگناگود اى لمك همىرطن هب هك دنك داوم هب نورتكلا تىباصا زا هك دوش يم رادىدپ يىنارون هرد كى ، مىنك بابترب شوماخ نويزىولت تىباصا زا لصاح هطقن . تىسا هدمآ دوجو هب هتفرگ ارف ار نويزىولت ححفص تشپ هك يىرفسف نورتكلا هك تىسىن يلكش اهنه نيا اما . دىناس يم راكشآ ار نآ تىهام ياهرد هجو يىنشورب نورتكلا دىرىگب دوخ هب تىسا رداق

تىسا يىجوم راگنا هك دنك لمع نانچ و دوش لذب يىژرنا زا يىدننام ربا هدوت هب دنوت يم نورتكلا هچ . دىآ يم ن رب ياهرد چيه زا هك دنك يم يىراك ، دنك دومن جوم تىروس هب نورتكلا هاگ ره . اصف رد هدوشگ هاگره . دنك رذگ فاكش ود ره زا نامزمه دنوت يم ، دنك دروخ رب دراد فاكش ود هك يىعنام هب رگا آلثم تلصخ نيا . دىنك يم دىلوت لخدتم ياهوگلا گنرد يىب دنك تىباصا مه هب هنوگ جوم ياهنورتكلا اهنه دىش يم روصت هك يىاهزىچ نآ همه رد و يىمتا رىز تارذ مامت رد ناوت يم زىن ار نورتكلا هناگود زاب زىن سكىا هعشا و يىوىدار جاوما ، اماگ ياه هعشا ، رون دننام دنوش يم يىلجتم جوم تىروس هب . دنوش لذب هرد هب هنوگ جوم تىلح زا دنناوت يم اهنيا همه و تىفاى

هقبط هرد اى جوم ناوونع هب اهنه دىاب يىمن ار يىمتا رىز هدىدپ هك دىنقت عم اهنادك كىزىف هزورما . دىشاب ود ره دىر داق يعون هب هراومه هك تىفرگ رطن رد يىاهزىچ ناوونع هب دىاب هكلب ، درك يىدنب

هطاحا ار مشچ هرک هک یجراخ هلضع شش .دنتسه تکرح هب روبجم ،ندی یارب اهمشچ [11] تاهج رد گنهامه تروص هب ار اهمشچ اهنآ و دنکیم لمع یزاب بش همیخ یاهخن دننام ،تساهدرک دهدیم تکرح فلتخم .

رد ار ءایشا ریوصت رون .تسارون ،دراد زاین نآ هب نیدی یارب ام مشچ هک یرصنع نیرتیلصا اما کشا زا یکزان هیال ،دنکیم سمل ار نآ مشچ هب دورو ماگنه رون هک یزیچ نیلوا .دناش نییم مشچ کمک رون زکرم ت هب فافش ششوپ نی .دراد رارق مشچ هی نرق ،بوترم هیال نی تشپ .تسا دنکیم .

ای هیبنع اب کمدرم ندش زاب .دوشیم کمدرم دراو ،دراد مان هیلالزهک هیال نی زا روبع زا سپ رون .دراد یگتسب رون دورو نازیم هب یگدشزاب نی نازیم و دریگیم تروص مشچ یگنر شخب نامه هدیبات یاهوترپ ،یسدع .تسا نیبرود زل دننام نآ درک لمع هک دباتیم مشچ یسدع هب نآ زا سپ ریغ ،ءایشا ندوب کی دزن ای رود هب هجوت اب یسدع تماخض .دنکیم زکرم ت ار هیکبش هب دنکیم .

رد رون .تسا هیجاج زمان هب دننام لژیعیام زا ولمم هک دوشیم مشچ هرک دراو رون دعب هلحرم رد .تساهدش عقاو مشچ هرک تمسق نیرتیلخاد رد هک دباتیم هیکبش مان هب یاهدرب هب تیهان یاهوترپ .تسا یساکع نیبرود ملیف ای یاردرب ملیف نیبرود ماخ ملیف ح ف ص دننام هیکبش ریسفت اجنآ رد و لقتنم زغم هب یبصع ییاهمایپ بلواق رد هیکبش هدرپ اب دروخرپ زا سپ یرون (دشر همانشناد ،دنیبیم هنوگچ مشچ) .دوشیم

[12] ۱۴۰۰ / ۱۲ / ۷ خروم هقف هسلج هب تسا طوبرم ،دنب نی تارابع

ود دوشیم ققحم هنوگچ «ندی» لمع هکنیا و (ندی) راصبا تیفیك باب رد امدق نیام رد [13] :دوب فورعم هیرطن

عابطانا ی هیرطن .فلا

عاعش جورخ ی هیرطن .ب

و یلقیص و فافش تسایمسج (مشچ یسدع) هیدیلاج هک دندوب دقتعم عابطانا ی هیرطن نابحاص هب و دوشیم عقاو نآ حطس رد مسج نآ زا یشقن دریگب رارق شلباقم رد یمسج رگا اذهل ،دننام هنیآ زا و دوب شنآوریپ و وطسرا هب بوسنم هدیقع نی .دوشیم ققحم «راصبا» لمع هلیسو نی .دندوب هدیقع نی وریپ انیس نبا و یزار ایزک زب دمحم یمالسا نادنمشناد .

و دیشروخ و شتآ دننام رون عبنم و رین یمسج ار مشچ یسدع ،عاعش جورخ ی هیرطن نابحاص یملباقم مسج هب و دوشیم جراخ ی نارون یعاعش مشچ زا هک دندوب دقتعم و دنتسنادیم ناگراتس .دوشیم ققحم راصبا هلیسو نی هب و دروخ .

رد نآ سار هک تسایطورخم عاعش نآ هک دندوب دقتعم یضعب :دندوب هتسد ود هیرطن نی نابحاص لکش یا هناوتسا هک دندوب دقتعم رگی هورگ و دریگیم رارق یئرم مسج یور رب نآ ی هدعاق و مشچ بوسنم هدیقع نی .تسا تکرح رد و برطضم امئاد تسایئرم مسج یور رب هک عاعش رس نآ و تسای هدع و یسوط نیدلاریصن هجاوخ یمالسا نادنمشناد زا .دوب اهنآ ناوریپ و سونیللاج و نوطالفا هب

ركذى لئالدى رگىدىكى ەيلىع و ەلرب ەيرظن ود نىزا كى ره ناورىپ .دنا ەتفرىذپ ار ەدىق نىزا رگىدى
عاعش جورخى ەيرظن نابحاص ەك ىتالاكشا ەلمج زا و تسا روطسم ەفسلف بتك رد ەك دنا ەدرك
ەراشا نتم رد ەك تسا كچوك رب گرزب قابطانا مدع لاكشا دنا ەدرك غابطانا ى ەيرظن نابحاص رب
ناىب لاكشا نتم رد ەك تسا نامە دنا ەداد غابطانا ى ەيرظن نابحاص ەك مە ىباوج و ەدش
،تسا ىعىب طمولع نادنمشناد دنسپ دروم مە زورما و تسا ەدش

زا و تسىن تىمەا لباق نادنچ ەك دراد ىموسى ەدىق «قارشى خىش» ەب فورعم نىدلا باەش خىش
،مىنكىم ىراددوخ نآ ركذ

نىزا ،دراد راصبا تقىق باب رد ىا ەناگادجى ەدىق ىمالسا رىەش فوسلىف نىەلأتملا ردى
ىمن ار راصبا تقىق ،تىمامت و تحص صرف رب قوفى ەيرظن ود زا كىچىە تشاد راہظا دنمشناد
ءاروام راصبا و تسا مشچ (ىكىزىف) ىعىب طلمع ەب طوبرم ەيرظن ود ره ارىز دنك ەىجوت دنوت
داحتا و لوقعم و لقاع داحتا باب رد دوخ فورعمى ەيرظن تابثا اب دنمشناد نىزا ،تسا ىعىب طلمع
ىعىب طلمع ەك تسا سفن ىعادبا تىلاعف عون كى «ندىد» ەك درك تابث ،سوسحم و سواح
تروص دوخى ەلاعف تردق اب سفن ،ىعىب طلمع نتفاى ماجنا زاسپ و تسا نآ ى ەمدقم (ىكىزىف)
،دىامن ىم ءاشنا و عادبا دوخ عقص رد ار سوسحم ئىش لثامم

دىوگىم غابطانا باحصا ى ەدىق در ماقم رد رافسا مراهچ دلج رد نىەلأتملا ردى:

ى ەيرظن ى ەلدا ىنعى «ەب راصبالا نوكل ەىف حبشلا غابطانا ىلع لىدى امنا ەمامت دعب اذە و»
اما دوش ىم عقاو مشچ رد ىرىوصت و حبش ەك دنكىم تلالد ،تىمامت و تحص صرف رب غابطانا
(۱۲۱-۱۲۰: ص 6، ىرەطم دىەش راثأ غومجم) ،دوش ىم ققحم وا ەب «ندىد» ەك دنكىمن تلالد

اذە تابثال قارشىلإ ەمكح ىف ،ىدرورەس نىدلاباەش ،ەلأتملا خىشلا ەركذام ةصالخ و [14]
يارو ەام ىلع نىعلا ىف ئىرملا ةروص غابطانا سىل راصبالا نآ: لصفنم لاثم ملع بلطملا
ەب ات متشاد لاؤس غابطانا نىزا رد نم ،تسىن غەدغدىب لوا ملعم ەب باسئنا لوالا ملعملا
،ەك نىزا ەب دراد شوخ و بوخ ىرادشە نىياز نىب عمج رد ناشىا ،مدىسر ىباراف بانج شىامرف
،دشاب مشچ رد رىوصت غابطانا دارم ەك تسىن نىنچ ىنعى ؛تسىن نآ ىقباطم ىانعم ەب غابطانا
نتشادن و نتفاى ققحت ماقم رد و جراخ اب ىو طابئرا و سفن ندىد و راصبا ناىب ىارب ەكلب
،دندرک باختنا فىرش بلطم نآ ىارب ار غابطانا ملک طفل

نانادىضايىر ەب باسئنا نىزا ،نىضايىرلا بەزم و ەامك ،ئىرملا ىلإ نىعلا نم غاعشلا جورخب ال و
،دىرجتزا مياەدانوخ ەك ىياەباتك مە رد ،دشابىم رتساىب و رتلكشم باسئنا نآ زا زىن
نىزا ،دنتسە غاعش جورخ ەب لئاق اەنآ ەك دش ەتشادگ نوىضايىر ندرگ رب ەىبوبر دەاوش و ەموطنم
رصبم ەب رصب غاعش جورخ دارم اىآ ؟تسىچ غاعش جورخ نىازا دارم ىلو ،تسا تسرد رهاظ ەب نخس
ەمە و دنزىم رود ەدىسر ىئرم ەب ىتقو و ەدش جراخ مشچ زا غاعش ؛دنتفگ ىاەدع نآ ناىب رد ؟تسا
،ەك تسا نىزا نآ ناىب و تسىن حىحص نخس نىزا ەك نىزا اى و ،دنىبىم ار نآ مدآ و درىگىم ار نآ اى
نىزا دعب و تسا مشچ رد طورخم رس ەك دوشىم جراخ مشچ زا ىطورخم ەكلب ،تسىن طخ كى غاعش نىزا
مە ام ىضايىر ىاەباتك رد ،دنىبىم ار نآ مدآ و ،درىگىم ار ىئرم مامت و دوشىم زاب و ەدش شىخپ رون
زىن رطانم و اىارم باتك ەب تبون (تئىە سرد) ەعمج و ەب نئىچنپ سرد و ەدش نآ ەب ىتاراشا
،دنداوخىم ار اەنآ ەسندنە زا ىلحارم نارذگ و تامدقم زا دعب و ،تسا ىسرد و ىملع ىباتك ەك دسىم
رد ،تسا مئىە نبا باتك رىرقت و تسا ىسرد ەك ىسراف نىدلا لامك رىرقت ەب اىارم و رطانم
راصبا ؛تسا ەدومرف زىن ،تسا ەدوب ەجاوخ بانج زاشىپ و املاع مظاعا زا ەك ،مئىە نبا مشش لصف
ترەش ەك نىزا سكعرب ،تسا راصبا شعاب رصب ەب رصبم غاعش جورخ ىنعى ؛تسا غاعش جورخ ەب
نبا بەزم و ،دنىبىم مشچ اب و دسىم مشچ ەب و ەدروخ ماسجا ەب دىشروخ رون ؛دنىوگىم لثام ؛دراد
ىو ەب روەشم باسئنا سكع ەب بلطم نىزا و تسا رصبملا ىلإ رصبملا نم غاعش جورخ زىن مئىە

(۶۹۰: هـ ف ص ، ۳: دل ج ، (هـ د ا ز ن س ح) ة ب ر أ ل ا ر ا ف س أ ل ا ی س ر ا ف ح ر ش) . ت س ا ن ی م ه م ی ت ف ا ی ا م ا ر ه چ ن آ . ت س ا

#1 ین ب ز ا ب

... ط س و ت 16:42:49 2025 س ر ا م 16 هـ د ش د ا ج ی ا

... ط س و ت 16:46:48 2025 س ر ا م 16 هـ د ش ی ن ا س ر ز و ر ه ب